

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

78000 Бања Лука, Вука Караџића 4
Република Српска, БиХ
Тел: +387(0)51/247-408
Факс: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Фонда за пензијско и инвалидско осигурање
Републике Српске
за период 01.01 - 31.12.2017. године**

Број: РВ010-18

Бања Лука, 04.05.2018. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА.....	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА.....	4
	Извјештај о ревизији усклађености	4
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	5
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ.....	6
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	7
	1. Увод	7
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја	7
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола	7
	4. Набавке.....	9
	5. Припрема и доношење буџета	10
	6. Финансијски извјештаји.....	10
	6.1. Извјештај о извршењу буџета.....	11
	6.1.1. Приходи и примици	12
	6.1.2. Расходи и издаци.....	14
	6.2. Имовина, обавезе и извори	17
	6.2.1. Имовина	17
	6.2.2. Обавезе.....	21
	6.2.3. Извори и промјене на нето имовини.....	23
	6.3. Ванбилансна евиденција.....	23
	6.4. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	24
	6.5. Напомене/образложења уз финансијске извјештаје	24

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске који обухватају: Преглед планираних и остварених прихода, примитака, расхода и издатака исказаних у главној књизи трезора на рачуноводственом фонду 01; Преглед прихода, примитака, расхода и издатака на рачуноводственим фондовима од 01 до 05 и Преглед имовине, обавеза и извора са стањем на дан 31.12.2017. године и за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, образложења уз обрасце годишњих финансијских извјештаја и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, финансијски извјештаји Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске истинито и објективно приказују, у свим материјално значајним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2017. године; прихода, примитака, расхода и издатака, као и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања за јавни сектор важећим у Републици Српској.

Основ за мишљење

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 1200 - 1810. Наша одговорност за провођење ревизије је даље описана у пасусу Одговорност ревизора. Ревизију смо спровели у складу са ISSAI 30 - Етичким кодексом, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Према Правилнику о финансијском извјештавању буџетских корисника финансијске извјештаје Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске чине табеларни прегледи наведени у нашем извјештају. Усвојени оквир финансијског извјештавања у Републици Српској подразумијева да се све трансакције, процјене и политике одмјеравају у односу на усаглашеност са Међународним стандардима за јавни сектор.

Ревизијски налази и закључци о фер и истинитој презентацији финансијских извјештаја Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске се ослањају на прописани оквир финансијског извјештавања за јавни сектор у Републици Српској.

Због чињенице да се у предметним финансијским извјештајима не презентује финансијски резултат, не изражавамо мишљење о финансијском резултату за 2017. годину.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања, довољни и одговарајући да нам пруже основ за наше ревизијско мишљење.

Скретање пажње

Не изражавајући резерву на дато мишљење скрећемо пажњу на наведено под тачком 6.1.1. извјештаја:

Одлуком Народне скупштине Републике Српске о усвајању основа Програма социјалног збрињавања радника који ће процесом приватизације, стечаја и ликвидације предузећа остати без запослења („Службени гласник Републике Српске“, број: 68/03 и 38/06) под тачком 7.4. дефинисано је да је Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, као корисник средстава из програма социјалног збрињавања радника, средства која оствари по основу потраживања из стечајне масе дужан вратити на рачун буџета Републике Српске најмање у износу остварених средстава у том поступку. Наведена Одлука о усвајању основа Програма социјалног збрињавања радника донесена је прије него што је Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске укључен у систем јединственог рачуна трезора Републике Српске (преко којег обавља своје финансијске трансакције) и у оквир Главне књиге трезора Републике.

На основу претходно поменутог Програма, Влада Републике Српске је донијела три одлуке о уплати доприноса за пензијско инвалидско осигурање на укупан износ од 2.962.339 КМ и на основу тих одлука у главној књизи трезора на организационом коду Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, исказана су потраживања и трансфери унутар исте јединице власти. Истовремено, по основу наплаћених средстава у 2017. години на име доприноса из стечајне масе у износу од 1.494.089 КМ, исказана је обавеза Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске према Министарству рада и борачко – инвалидске заштите Републике Српске, док су трансфери у оквиру исте јединице власти умањени. Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске је 16.04.2018. године извршио поврат средстава у буџет Републике Српске у износу од 1.494.089 КМ, као и у износу од 247.041 КМ (који се односи на средства наплаћена из стечајне масе у 2016. години), чиме је измирена обавеза према Министарству рада и борачко – инвалидске заштите Републике Српске.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Директор Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор, односно прописаним оквиром финансијског извјештавања за јавни сектор важећим у Републици Српској. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у образложењима уз образце годишњих финансијских извјештаја; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као цјелина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као посљедица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија спроводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих усљед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефикасности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 04.05.2018. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење

Уз ревизију финансијских извјештаја Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске за 2017. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, активности, финансијске трансакције и информације приказане у финансијским извјештајима Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, за 2017. годину су, у свим материјално значајним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, директор Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјално значајним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске.

Бања Лука, 04.05.2018. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручујемо директору Фонда да обезбиједи да се:

- 1) исправка материјално значајних грешака врши у складу са члановима 115. и 117. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и МРС ЈС 3 - Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке (параграфи 46 – 54);
- 2) резервисања обавеза врше у складу са чланом 84. став (3) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и МРС ЈС 19 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина (параграфи 58 и 98).

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о буџетском систему Републике Српске;
- Закон о извршењу буџета Републике Српске за 2017. годину;
- Одлука о усвајању буџета за 2017. годину;
- Закон о пензијском и инвалидском осигурању Републике Српске;
- Закон о пензијском резервном фонду Републике Српске;
- Закон о здравственом осигурању;
- Закон о јавним набавкама;
- Закон о раду;
- Закон о платама запослених у јавним службама Републике Српске;
- Закон о порезу на доходак;
- Закон о доприносима;
- Закон о посебним начинима измирења пореског дуга;
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске;
- Посебни колективни уговор за запослене у јавним службама Републике Српске;
- Уредба о накнадама за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у јавном сектору Републике Српске;
- Одлука о усвајању Програма социјалног збрињавања радника који ће у процесу приватизације, стечаја и ликвидације остати без запослења.

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДеној РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске (у даљем тексту Фонд), чији оснивач је Влада Републике Српске, је организација која врши јавна овлашћења ради остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања и обавља послове у складу са чланом 98. Закона о пензијском и инвалидском осигурању Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 134/11, 82/13 и 103/15) у даљем тексту: Закон о ПИО. На организацију и рад Фонда примјењује се закон који уређује систем јавних служби. Сједиште Фонда је у Бијељини.

Фонд је оснивач Пензијског резервног фонда Републике Српске а. д. Бања Лука (у даљем тексту: ПРЕФ) у који преноси имовину стечену по основу прописа о приватизацији, као и Друштва за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске (у даљем тексту: Друштво за управљање ПРЕФ-ом).

Фонд је 01.01.2016. године укључен у Јединствен рачун Трезора Републике Српске (преко којег обавља финансијске трансакције) и његова главна књига је у цјелости у саставу главне књиге трезора Републике (у даљем тексту: ГКТ) што је дефинисано измјенама: Закона о буџетском систему Републике Српске, Закона о трезору, Закона о ПИО и Закона о доприносима.

Чланом 152. Закона о ПИО и чланом 32. Статута Фонда („Службени гласник Републике Српске”, број 31/16) је дефинисано да се средства за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања и рада Фонда обезбјеђују из буџета Републике Српске у складу са прописима који уређују буџетски систем и трезорско пословање. Средства по основу: доприноса, добити ПРЕФ-а, издавања у закуп и продаје имовине Фонда, услуга стручне службе, субвенција и донација, накнаде штете причињене Фонду, као и остала средства припадају буџету Републике Српске.

На Нацрт извјештаја о проведеној финансијској ревизији за период 01.01-31.12.2017. године, није било примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске вршила је ревизију финансијских извјештаја Фонда за 2016. годину, а у оквиру извјештаја о проведеној финансијској ревизији није дата ни једна препорука.

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Статутом Фонда је дефинисана организација, обим послова, права, обавезе, одговорности и надлежности, заступање и представљање, као и друга питања од значаја за рад Фонда.

Органи Фонда су: Управни одбор (од девет чланова) као орган управљања и директор као орган руковођења, које именује и разрјешава Влада Републике Српске на период од четири године.

Унутрашња организација и систематизација радних мјеста у Фонду дефинисана је Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, којим је систематизовано 358 радних мјеста за 566 извршилаца. На дан 31.12.2017. године у Фонду су била запослена 573 извршиоца, од тога је једно именовано лице (директор Фонда), 543 на неодређено вријеме, 23 на одређено вријеме и седам приправника.

Током 2017. године радни однос је престао за 16 запослених, а у радни однос на неодређено вријеме примљено је девет лица након спроведеног јавног конкурса, а на одређено вријеме примљено је 30 лица (11 лица на замјени привремено одсутних радника, 12 лица због објективних околности и седам приправника). Запослено је и седам волонтера – лица на стручном усавшавању ради обављања приправничког стажа без заснивања радног односа и без накнаде.

Фонд је Пословником интегрисаног система менаџмента дефинисао систем менаџмента који подразумијева интегрисану политику квалитета, безбједности информација, заштите здравља и безбједности у раду према стандардима ISO 9001, ISO/IEC 27001 и OHSAS 18001 и у процесима рада примјењује и одржава исту. У извјештајном периоду извршене су три екстерне провјере примјене стандарда који чине интегрисани систем менаџмента. Двије провјере су биле ресертификационе, а једна надзорна.

Начин обављања послова из основне дјелатности, дефинисан је процедурама и упутствима по свим појединачним активностима. Документација је доступна запосленима преко интерног информационог сервиса. Примјеном интегрисаног система менаџмента, остварена је једнообразност документације у раду свих филијала у погледу примјене захтјева стандарда ISO 9001.

Руководство врши преиспитивање система, након чега се доносе закључци који садрже потребне активности и мјере, описе планираних послова за унапређење, одређују носиоци, ресурси и рокови за њихово провођење.

Попис имовине и обавеза Фонда са 31.12.2017. године проведен је у складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске“, број 45/16) и ревизијом нису утврђена одступања, осим што појединачни извјештаји пописних комисија и коначан извјештај Централне пописне комисије нису сачињен у роковима који су дефинисани тачком IV Одлуке о попису и формирању комисија за попис.

Фонд је измјеном Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста организовао Одјељење интерне ревизије у оквиру којег је систематизовано и запослено осам извршилаца. Наведеним правилником су дефинисани услови за извршиоце у одјељењу за интерну ревизију, између којих је и посједовање одговарајућег сертификата прописаног од стране Министарства финансија Републике Српске. Годишњи извјештај интерне ревизије за 2017. годину достављен је Главној служби за ревизију јавног сектора Републике Српске, у складу са чланом 33. Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 91/16). У току 2017. године планирано је и извршено 55 интерних ревизија за које су сачињени коначни извјештаји. У годишњем извјештају је наведено да је дато 139 препорука, од чега је 121 препорука проведена, а 18 препорука није проведено, јер за исте по акционим плановима није доспио рок за реализацију, као и препоруке које су дјелимично реализоване и исте захтијевају дужи рок за реализацију. Предмет рада интерне ревизије у 2017. години били су углавном процеси:

остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања, контрола текућих трошкова и провођење поступака набавки.

У годишњем извјештају је наведено да именовани руководилац јединице за интерну ревизију нема сагласност на именовање од Централне јединице за хармонизацију, како је дефинисано чланом 44. став (2) Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске и да интерни ревизори не испуњавају услове из члана 43. став (1) тачка 3) наведеног закона, јер министар није донио Правилник о условима за стицање звања овлашћени интерни ревизор у јавном сектору (члан 43. став 4). Захтјев за добијање сагласности на именовање руководиоца интерне ревизије је упућен 05.07.2017. године и до завршетка ревизије, није добијена сагласност од Централне јединице за хармонизацију.

На основу члана 102. тачка г) Закона о ПИО, Министарство рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске је дало сагласност на Извјештај о раду Фонда за 2017. годину, који је 28.03.2018. године усвојио Управни одбор Фонда.

На основу наведеног закључујемо да је систем интерних контрола у Фонду успостављен, да се унапређује и да се ризици који могу утицати на обављање основне дјелатности, усклађеност пословања, ефективност и заштиту средстава, препознају и предузимају мјере за њихово отклањање.

4. Набавке

Планом набавки за 2017. годину (са двије измјене) набавке роба, услуга и радова су планиране у укупној вриједности од 7.364.200 КМ. Фонд је у току 2017. године провео набавке укупне вриједности од 6.913.297 КМ, од чега се износ од 4.909.115 КМ односи на услуге (дистрибуције пензија корисницима права у мјесту пребивалишта у Републици Српској путем „Пошта Српске“ а.д. Бања Лука, те резервисане поштанске услуге у унутрашњем и међународном поштанском саобраћају, испоруке електричне енергије, воде и комуналних услуга) за које се поступци набавки проводе по члану 10. став (1) тачке д) и е) Закона о јавним набавкама („Службени гласник БиХ“ бр. 39/14).

По процедурама јавних набавки проведено је 168 поступака укупне вриједности од 2.004.182 КМ и то:

- седам отворених поступака са закљученим уговорима у вриједности од 999.556 КМ (набавке система за управљање документима, канцеларијског материјала, лож уља и погонског горива, као и изнајмљивање уређаја за штампање);
- три преговарачка поступка без објаве обавјештења о набавци од 319.930 КМ за услуге одржавања и подршке информационом систему;
- 15 поступака по конкурентском захтјеву за достављање понуда од 364.541 КМ (одржавање клима уређаја, обезбјеђење имовине, одржавање возила и набавка лиценци за рачунарске програме);
- 139 поступака путем директног споразума од 206.092 КМ и
- четири поступка за услуге у складу са одредбама Анекса II дио Б Закона о јавним набавкама, односно по Правилнику за неприоритетне услуге у вриједности од 114.063 КМ (услуге: љекарског прегледа радника, репрезентације, котизација за учешће на семинарима и стручним обукама и смјештаја на службеном путу).

Ревизијом нису утврђена одступања у примјени Закона о јавним набавкама.

5. Припрема и доношење буџета

У складу са Законом о буџетском систему Републике Српске, Фонд је у законом предвиђеном року, сачинио и доставио Министарству финансија Републике Српске буџетске захтјеве по инструкцијама 1. и 2. за период 2017-2019. године са образложеним планским износима.

Заједно са буџетским захтјевом по инструкцији 2. Фонд је доставио и Захтјев за додатним буџетским оквиром за 2017. годину којим је затражено повећање буџета за износ од 31.725.600 КМ. Повећање буџета намијењено је за: нето пензије (12.833.000 КМ) и отплату дугова из ранијег периода (18.892.600 КМ). Захтјев за додатним буџетским оквиром на име нето пензија је дјелимично прихваћен, а издаци за отплату дугова из ранијег периода (одштетни захтјеви) су планирани у износу од 5.945.500 КМ на организационом коду - Остала буџетска потрошња.

Одлуком о усвајању буџета Републике Српске за 2017. годину („Службени гласник Републике Српске“, број 116/16) Фонду је одобрен буџет у износу од 1.038.682.700 КМ и то за: расходе за лична примања (13.452.000 КМ), расходе по основу коришћења роба и услуга (7.245.700 КМ), дознаке по основу пензијског и инвалидског осигурања (1.015.500.000 КМ), расходе по судским рјешењима (1.925.000 КМ) и издатке нефинансијску имовину (560.000 КМ).

У складу са чланом 8. Закона о извршењу буџета Републике Српске, Фонд је након усвојеног буџета провео 26 реалокација, од чега десет по рјешењима Владе Републике Српске (између расхода и отплате дугова и осталих издатака) и 16 по рјешењима директора (у оквиру расхода и осталих издатака). По рјешењима Владе Републике Српске реалоцирано је 609.300 КМ, а по рјешењима директора 931.200 КМ.

6. Финансијски извјештаји

У обрасцима финансијских извјештаја Преглед планираних и остварених прихода, примитака, расхода и издатака исказаних у ГКТ на рачуноводственом фонду 01 (образац 2) и Преглед прихода, примитака, расхода и издатака исказаних у ГКТ на рачуноводственим фондовима од 01 до 05 (образац 3а) нису попуњене колоне које се односе на претходну годину, што није у складу са члановима 15, 16, 28. и 29. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске“, број 15/17). Одступање у примјени одредби Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника које се односе на исказивање упоредних података о приходима, расходима, примицима и издацима за претходну годину је последица примјене новог Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број 98/16 и 115/17) којим су измијењени структура и садржај појединих позиција (прихода, расхода, примитака и издатака). Због тих промјена и због увођења нових позиција које нису биле садржане у ранијем контом плану, ретроактивно преправљање података презентованих у финансијским извјештајима за претходну годину није вршено (члан 125. став 3. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике „Службени гласник Републике Српске“, број 115/17).

Уз обрасце годишњих финансијских извјештаја буџетски корисници су дужни да, поред осталог, сачине и писана образложења уз посебан осврт на узроке значајних разлика у односу на план и претходну годину и било каква друга кретања финансијских показатеља, у складу са чланом 46. став (5) Правилника о

финансијском извјештавању буџетских корисника и MPC JC 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 56.), што је Фонд и учинио, осим за наведено у тачки 6.5. извјештаја.

Пореска Управа Републике Српске је у 2018. години на основу Правилника о систему пореског књиговодства у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број 109/16) креирала извјештај из Јединствене евиденције о пријављеним и уплаћеним порезима за период од 01.01 - 31.12.2017. године из помоћне књиге пореских евиденција и исти доставила Фонду, ради усаглашавања евиденција. Збирни унос и праћење промјена пореских потраживања је извршило Министарство финансија Републике Српске на организационом коду Остала буџетска потрошња – остале исплате (у 2016. години пореска потраживања су евидентирана на организационом коду Фонда), што је договорено на састанку 18.09.2017. године (Фонд, Министарство рада и борачко-инвалидске заштите, Пореска управа и Министарства финансија Републике Српске). Министарство финансија Републике Српске је у 2017. години извршило исправку материјално значајне грешке из 2016. године јер потраживања по основу доприноса нису била тачно исказана на дан 31.12.2016. године.

У складу са прописима који уређују буџетски систем и трезорско пословање, средства за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања и рада Фонда обезбјеђују се из буџета Републике, чиме је Фонд добио статус корисника прихода буџета Републике Српске, па је на основу тога краткорочни и дугорочни дуг Фонда постао дуг буџета Републике Српске. У Финансијским извјештајима за 2016. годину исказане су дугорочне обавезе по зајмовима (25.319.518 КМ) и обавезе по дугорочним зајмовима који доспијевају на наплату у року од годину дана (28.501.094 КМ), које су требале да буду исказане на организационом коду - Унутрашњи дуг, јер су Одлуком о усвајању буџета Републике Српске за 2017. годину издаци и расходи по основу отплате тих обавеза планирани на организационом коду - Унутрашњи дуг. Исправка материјално значајне грешке по основу дугорочне обавезе по зајмовима, није извршена у складу са чланом 115. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, а објављивање информација за дугорочне обавезе и потраживања није извршено у складу са чланом 117. наведеног правилника и MPC JC 3 - Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке (параграфи 46 – 54).

Препоручујемо директору Фонда да обезбиједи да се исправка материјално значајних грешака врши у складу са члановима 115. и 117. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и MPC JC 3 - Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке (параграфи 46 – 54).

6.1. Извјештај о извршењу буџета

У односу на буџетски оквир Фонда дефинисан Одлуком о усвајању буџета Републике Српске за 2017. годину од 1.038.682.700 КМ, извршење буџета (укупни расходи и издаци) за ту годину износи 1.021.775.207 КМ или 98%.

Средства по основу доприноса (која су наплаћена у редовном поступку, из стечајне масе, путем мултилатералне компензације, обвезница и на други начин) и добити ПРЕФ-а евидентирана су у ГКТ на организационом коду при Министарству финансија Републике Српске (Фонд и даље у својим помоћним евиденцијама води евиденцију о доприносима због потребе праћења уплата за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања). На организационом коду Фонда су

евидентирана средства по основу непореских прихода, примитика од финансијске имовине и трансфера између или унутар јединица власти и иста су исказана у финансијским извјештајима Фонда. Уплата средстава на име непореских прихода и примитика је вршена на Рачун посебних намјена – средстава Фонда, на основу инструкције Министарства финансија Републике Српске. На крају радног дана банка врши пражњење Рачуна посебних намјена у корист Јединственог рачуна трезора. Фонд у својим помоћним евиденцијама евидентира потраживања и прати наплату по основу непореских прихода.

Фонд је у Извјештају о раду за 2017. годину дао информацију да је за исплату пензија у 2017. години из средстава доприноса за пензијско и инвалидско осигурање недостајало 212.764.313 КМ, што је обезбијеђено из других буџетских средстава Републике Српске.

6.1.1. Приходи и примици

У Прегледу планираних и остварених прихода, примитика, расхода и издатака исказаних у ГКТ на рачуноводственом фонду 01 исказани су приходи (осим обрачунских) у износу од 3.061.117 КМ, а чине их: непорески приходи и трансфери између или унутар јединица власти. Примици од финансијске имовине су исказани у износу од 1.199.229 КМ.

Непорески приходи су исказани у износу од 1.088.546 КМ, а чине их углавном приходи остварени по основу: издавања увјерења (154.385 КМ); враћених пензија (од Пошта Српске и банака) које нису дозначене корисницима и неће бити поново укључене у исплату (502.260 КМ); регресних поступака (56.285 КМ); одштетних захтјева од иностраних носилаца осигурања (100.362 КМ); судских рјешења (19.883 КМ); рефундације накнаде плата за приправнике (55.721 КМ) и осталих прихода од услуга (154.658 КМ). Између Фонда (као вршиоца обуставе) и правних лица (корисника обуставе), уговорена је висине накнаде од 3% за вршење обустава од личних примања корисника права у корист привредних субјеката и по наведеном основу Фонд је исказао остале непореске приходе од 143.271 КМ.

Трансфере између или унутар јединица власти чине: трансфери између различитих јединица власти (304.322 КМ) и трансфери унутар исте јединице власти (1.668.250 КМ).

Трансфери између различитих јединица власти се односе на: трансфере од јединица локалне самоуправе (70.295 КМ) и трансфере од фондова обавезног социјалног осигурања (234.026 КМ). Трансфери од јединица локалне самоуправе и фондова обавезног социјалног осигурања су евидентирани по записницима Пореске управе Републике Српске о обрачуну и поравнању више и погрешно уплаћених јавних прихода.

Трансфери унутар исте јединице власти се односе на трансфере по основу одлука Владе Републике Српске на име Програма социјалног збрињавања радника који су процесом приватизације, стечаја и ликвидације предузећа остали без запослења или су испунили услов за старосну пензију.

У циљу рјешавања социјалних проблема узрокованих приватизацијом предузећа, Народна скупштина Републике Српске је донијела: Основе програма социјалног збрињавања радника који ће процесом приватизације, стечаја и ликвидације предузећа остати без запослења у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 68/03), Одлуку о критеријима и додатним процедурама за одлучивање по захтјевима за социјално збрињавање радника („Службени гласник

Републике Српске“, број 60/04 и 16/06) и Одлуку о продужењу примјене Програма („Службени гласник Републике Српске“, број 38/06).

Влада Републике Српске је у циљу рјешавања социјалних проблема донијела три одлуке о уплати доприноса за пензијско и инвалидско осигурање на укупан износ од 2.962.339 КМ и на основу тих одлука у ГКТ на организационом коду Фонда, исказана су потраживања и трансфери унутар исте јединице власти.

Првом одлуком од 09.11.2017. године је дефинисано да ће се у буџету Републике Српске за 2017. годину обезбиједити средства према Програму социјалног збрињавања радника, у оквиру Министарства рада и борачко - инвалидске заштите Републике Српске и да ће се извршити пренос средстава у износу од 1.382.370 КМ на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за 242 радника из 20 предузећа, који су се пријавили на јавне позиве Фонда до 31.12.2016. године, односно до 31.07.2017. године, у складу са рјешењима Владе Републике Српске од 04.02.2016. године и 02.02.2017. године, а који са уплатом наведених средстава стичу услове за старосну пензију.

Другом одлуком од 08.02.2018. године је дефинисано да ће се у буџету Републике Српске за 2017. годину обезбиједити средства у износу од 487.497 КМ на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за 73 радника из 29 предузећа, који су пријавили на Јавни позив Фонда до 31.12.2017. године у складу са Рјешењем Владе Републике Српске од 02.02.2017. године, а који са уплатом наведених средстава стичу услове за старосну пензију.

Трећом одлуком од 14.02.2018. године је дефинисано да ће се у буџету Републике Српске за 2017. годину обезбиједити средства у износу од 1.092.471 КМ социјално збрињавање радника за уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за 925 радника из 5 предузећа, који су процесом стечаја предузећа остали без посла.

Наведена средства су дозначена Фонду 31.01.2018. године у износу од 1.382.370 КМ и 01.03.2018. године у износу од 1.579.969 КМ, што укупно износи 2.962.339 КМ.

У првој половини 2017. године, по основу доприноса из стечајне масе Фонд је наплатио средства у износу од 1.494.089 КМ за четири предузећа: АД „Ковница“ Билећа, АД „Чајавец телекомуникација и електроника“ у стечају Бања Лука, АД „Јелшинград ФАМ“ и АД „Житопродукт“. Средства су евидентирана на организационом коду Министарства финансија Републике Српске. Тачком 7.4. Основног програма социјалног збрињавања је дефинисано уколико Фонд као корисник средстава за социјално збрињавање радника, ова средства оствари по основу потраживања из стечајне масе, дужан је иста вратити на рачун буџета Републике Српске најмање у износу остварених средстава у том поступку. По основу наплаћених средстава у 2017. години на име доприноса из стечајне масе у износу од 1.494.089 КМ, исказана је обавеза Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, према Министарству рада и борачко – инвалидске заштите Републике Српске, на начин да је извршено искњижавање са аналитичког конта трансфери исте јединице власти на аналитичко конто обавеза по основу трансфера исте јединице власти. Фонд је 16.04.2018. године извршио поврат средстава у буџет Републике Српске у износу од 1.494.089 КМ, као и у износу од 247.041 КМ (који се односи на средства наплаћена из стечајне масе у 2016. години), чиме је измирена обавеза према Министарству рада и борачко – инвалидске заштите Републике Српске.

На састанку који је одржан 18.09.2017. године (Фонд, Министарство рада и борачко - инвалидске заштите, Пореска управа и Министарства финансија Републике Српске) је договорено да ће Министарство рада и борачко - инвалидске заштите

Републике Српске, иницирати измјену Основе програма социјалног збрињавања радника који ће процесом приватизације, стечаја и ликвидације предузећа остати без запослења у Републици Српској у дијелу који се односи на тачку 7.4. у којој је дефинисано, уколико Фонд као корисник средстава за социјално збрињавање радника ова средства оствари по основу потраживања из стечајне масе, дужан је иста вратити на рачун буџета Републике Српске најмање у износу остварених средстава у том поступку. До завршетка ревизије није измијењена тачка 7.4. наведеног програма.

На позицији трансфера је исказан и износ од 200.000 КМ у складу са Закључком управног одбора Фонда солидарности за обнову Републике Српске за санацију штета на објектима Фонда које су настале у претходном периоду. С обзиром да су објекти и опрема оштећени поплавама били неопходни за наставак редовног процеса рада, исти су и обновљени од стране Фонда. У 2017. години Фонду су надокнађена уложена средства, па су иста утрошена на име текућих расхода.

Примици су исказани у износу од 1.199.229 КМ, а чине их: примици од финансијске имовине и остали примици. Примитке од финансијске имовине чине примици од наплате: датих зајмова запосленим радницима (44.595 КМ), активних регресних поступака (542.714 КМ), пасивних регресних поступака (188.060 КМ) и спорних регресних поступака (61.879 КМ). Остале примици су остварени по основу: одштетних захтјева (99.972 КМ) и трансакција између или унутар јединица власти (262.009 КМ). Примици по основу трансакција између или унутар јединица власти се односе на: примитке по основу рефундација за накнаде плата за родитељско одсуство који се рефундирају од фондова обавезног социјалног осигурања (186.129 КМ) и примитке по основу Записника Пореске управе Републике Српске (75.880 КМ).

6.1.1.1. Приходи обрачунског карактера

У Прегледу прихода, примитака, расхода и издатака исказаних у ГКТ на рачуноводственим фондовима од 01 до 05 исказани су приходи обрачунског карактера у износу од 559.328 КМ, а односе се на приходе: обрачунског карактера (усклађивања вриједности имовине 25.403 КМ, помоћи у натури 37.097 КМ и остали приходи обрачунског карактера 415.004 КМ - који се односе на обрачунате, а ненаплаћене приходе по разним основама) и обрачунског карактера по основу односа између или унутар јединица власти (81.824 КМ).

6.1.2. Расходи и издаци

Извршење расхода се креће у распону од 7% до 99% у односу на планиране расходе.

Расходи за лична примања запослених су исказани у износу од 12.911.305 КМ или 96% у односу на буџетом планиране расходе, а односе се на расходе за: бруто плате запослених (12.124.050 КМ), бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада (259.085 КМ), накнаду плата запослених за вријеме боловања, родитељског одсуства и осталих накнада плата (383.356 КМ), као и отпремнина и једнократних помоћи (144.814 КМ).

Расходе за бруто плате чине расходи за: основну плату (7.021.461 КМ), увећање основне плате по основу радног стажа (420.217 КМ), порезе (677.839 КМ) и збирне доприносе на плату (4.004.533 КМ).

Расходе за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада чине расходи за: накнаде за превоз на посао и са посла (155.503 КМ),

јубиларне награде (45.428 КМ), дневнице за службена путовања (27.994 КМ), порезе (5.048 КМ) и збирне доприносе на накнаде (25.112 КМ).

Расходе за накнаду плата запослених за вријеме боловања, родитељског одсуства и осталих накнада плата чине расходи за: накнаду плата за вријеме боловања који се не рефундирају (118.092 КМ), накнаду плата за вријеме родитељског одсуства који се не рефундирају (13.758 КМ), увећање накнаде плате по основу радног стажа за вријеме боловања, родитељског одсуства који се не рефундирају и остали расходи (10.586 КМ), порезе на накнаде који се не рефундирају (32.457 КМ) и збирне доприносе који се не рефундирају (208.463 КМ).

Расходе за отпремнине и једнократне помоћи (брutto) чине расходи за отпремнине (61.556 КМ); новчане помоћи: приликом рођења дјетета (27.178 КМ), у случају смрти члана уже породице (32.779 КМ), у случају теже болести или инвалидности (15.100 КМ); остале једнократне помоћи (3.961 КМ); порези (715 КМ) и збирни доприноси (3.525 КМ).

Расходи по основу коришћења роба и услуга су исказани у износу од 5.813.933 КМ или 80% у односу на одобрене расходе, а чине их расходи по основу: закупа; утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга; режијског материјала; текућег одржавања; путовања и смјештаја; стручних услуга и осталих неklasификованих расхода.

Расходи по основу утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга исказани су у износу од 1.241.083 КМ, или 92% у односу на планиране расходе. Односе се расходе по основу: поштанских услуга (515.632 КМ), утрошка електричне енергије (207.236 КМ), услуга централног гријања (147.420 КМ), услуга фиксних и мобилних телефона (105.090 КМ), коришћења интернета (80.221 КМ), комуналних услуга (172.353 КМ) и остале услуге (13.131 КМ).

Расходи за режијски материјал исказани су у износу од 144.778 КМ, или 65% у односе на планиране расходе. Односе се на расходе за: обрасце и папир (49.841 КМ), одржавање чистоће (41.504 КМ), регистраторе, фасцикле и омоте (21.309 КМ), остали канцеларијски материјал (21.034 КМ) и остали режијски материјал (11.090 КМ).

Расходи за текуће одржавање исказани су у износу од 119.360 КМ или 60% у односе на планиране расходе. Односе се на расходе за: текуће одржавање и поправку клима и других уређаја (34.683 КМ), материјал за поправку зграда (26.347 КМ), клима и грејне опреме (25.725 КМ), превозних средстава (21.734 КМ) и остале расходе (10.871 КМ).

Расходи по основу путовања и смјештаја исказани су у износу од 87.578 КМ, или 49% у односу на планиране расходе. Односе се на расходе по основу: утрошка бензина (48.841 КМ), смјештаја и хране на службеним путовањима у земљи (32.833 КМ) и осталих расхода (5.904 КМ).

Расходи за стручне услуге исказани су у износу од 4.008.446 КМ или 81% у односу на планиране расходе. Односе се на расходе за услуге: исплата извршених преко поште (2.975.240 КМ), одржавања рачунарских програма (322.272 КМ), одржавања лиценци (125.508 КМ), штампања (127.226 КМ), одржавања рачунара (35.661 КМ), оцјене медицинске документације (152.071 КМ), систематског прегледа радника (67.391 КМ), уступања података из матичне евиденције корисника права из Федерације БиХ (49.750 КМ), снимања документације (31.989 КМ), превођења (27.330 КМ), осигурања (38.814 КМ), израде пројектне документације (12.343 КМ) и остале услуге (42.851 КМ).

Остали некласификовани расходи исказани су у износу од 175.420 KM, или 54% у односу на планиране расходе. Односе се, највећим дијелом, на расходе за: бруто накнаде члановима управног одбора (73.612 KM), бруто накнаде волонтерима (24.878 KM), доприносе за професионалну рехабилитацију инвалида (25.660 KM) и остале непоменуте расходе 23.929 KM.

Дознаке на име социјалне заштите које исплаћују институције обавезног социјалног осигурања су исказане у износу од 1.001.681.558 KM, а односе се на дознаке: за нето пензије (991.948.743 KM) и фонду здравственог осигурања по основу пензијског осигурања (9.732.815 KM). У износу нето пензија садржани су и трошкови сахране пензионера (4.903.000 KM) и посебне накнаде пензионерима по Уредби о посебној накнади учесницима НОР-а (4.954.165 KM). Расходи на име дистрибуције пензија су наведени на раније поменутој позицији расхода.

Питања примјене прописа у самом раду доношења привремених и коначних рјешења за остваривање права на пензију, нису била предмет ове ревизије.

Према подацима о исплати пензија и других примања за децембар 2017. године, у Фонду је евидентирано 260.298 корисника пензија и 282 корисника права на накнаде за туђу помоћ и његу и тјелесно оштећење који то право користе као једино право (укупан број корисника права на туђу помоћ и његу и тјелесно оштећење је 1.609, од чега 1.327 корисника то право остварује уз пензију). У извјештајном периоду исплаћене су пензије за децембар 2016. године и пензије за период јануар - новембар 2017. године. Износ минималне пензије у децембру 2017. године је био 180 KM, а максималне 1.848 KM. Влада Републике Српске донијела је 19.10.2017. године Одлуку о одређивању износа најниже пензије и намирење на најниже пензије износило је 43.539.310 KM. У извјештајном периоду запримљена су 1.092 захтјева за појединачну уплату доприноса (од чега су физичка лица поднијела 393 захтјева, а правна лица 699 захтјева) у складу са одредбом члана 156. Закона о ПИО, а ријешено је 1.089 захтјева.

Поднесени захтјеви за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања су у 2017. години рјешавани у највећем броју у законском року од 60 дана. Неблаговремено рјешавање захтјева у року од два до шест мјесеци и дуже присутно је код захтјева који од стране подносилаца захтјева нису били комплетирани. На основу дате информације од Сектора за остваривање права у 2017. години донесено је 1.251 привремено рјешење у оним ситуацијама када Фонд у тренутку доношења рјешења не располаже свим подацима који су неопходни за доношење коначног рјешења. У 2017. години на основу донесених рјешења активирани су нови корисници и таквих је на списку 13.166, а донесених рјешења о престанку права на пензију је 11.349 (претежан разлог престанка је: смрт, престанак због запослења, престанак због редовног школовања). На састанцима колегијума директора Фонда у ширем саставу у 2017. години редовно је на дневном реду била анализа реализације плана рјешавања захтјева за остваривање права на пензију и поновно одређивање пензије. Донесени су закључци у којима су задужени руководиоци филијала и начелници одјељења за рјешавање о правима у првом степену да досљедно поступају по закључцима који се односе на смањење броја неријешених захтјева за остваривање права на пензију и поновно одређивање пензије, те да редовно врше инвентуру неријешених захтјева и прате мјесечну реализацију усвојеног плана.

У извјештајном периоду, Одјељење за рјешавање о правима у другом степену је у 11.194 случајева извршило ревизију првостепених рјешења, од чега је сагласност дата на 10.054 рјешења, 518 рјешења је поништено, 21 рјешење је укинута, 333 рјешења је враћено на исправку, за 237 рјешења је прошао рок за ревизију и 31

привремено рјешење није било предмет ревизије. У 2017. години, странке незадовољне другостепеним рјешењима покренуле су управне спорове, односно поднијеле 483 тужбе. Из претходног периода је остало неријешено 659 тужби. Од укупно 1.142 тужбе, донесено је 577 пресуда, у којима је 230 тужби уважено, 319 тужби одбијено, 22 тужбе су одбачене, код пет тужби поступак је обустављен или прекинут, а у једном случају је ријешено на други начин. На крају извјештајног периода остало је неријешено 565 тужби.

Расходи по судским рјешењима су исказани у износу од 136.669 КМ или 7% у односу на одобрене расходе. За ревидирану годину донесено је пет рјешења о реалокацији у износу од 546.600 КМ на друге позиције у оквиру расхода и издатака.

Трансфери између различитих јединица власти су исказани у износу од 493.826 КМ, а односе се на трансфере јединицама локалне самоуправе (58.611 КМ) и трансфере фондовима обавезног социјалног осигурања (435.215 КМ).

Издаци за нефинансијску имовину су исказани у износу од 480.474 КМ или 86% у односу на одобрене издатке, а односе се на издатке за: произведену сталну имовину у износу од 163.834 КМ (издаци за инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката 75.194 КМ, издаци за набавку постројења и опреме 88.640 КМ), непроизведену сталну имовину у износу од 299.520 КМ и залихе материјала, робе и ситног инвентар, амбалаже и сл. у износу од 17.120 КМ. На дан 31.12.2017. године исказане су неизмирене обавезе на име издатака за нефинансијску имовину у износу од 270.402 КМ (тачка 6.2.2.2). У оквиру издатака за нефинансијску имовину извршена су резервисања у износу од 152.917 КМ за издатке за: инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката (4.100 КМ), набавку постројења и опреме (14.033 КМ) и нематеријалну непроизведену имовину (134.784 КМ).

Остали издаци су исказани у износу од 257.440 КМ, а односе се углавном на издатке који се рефундирају од фонда обавезног социјалног осигурања по основу накнаде плата за вријеме: родитељског одсуства (150.254 КМ) и боловања (90.081 КМ).

6.1.2.1. Расходи обрачунског карактера

У Прегледу прихода, примитака, расхода и издатака исказаних у ГКТ на рачуноводственим фондовима од 01 до 05 исказани су расходи обрачунског карактера у износу од 1.673.834 КМ, а односе се највећим дијелом на расходе по основу: амортизације (718.654 КМ) и усклађивања вриједности имовине (дугорочних потраживања 234.486 КМ, краткорочних потраживања 148.281 КМ и финансијске имовине 484.829 КМ), што је образложено у тачки 6.2.1.2. извјештаја.

6.2. Имовина, обавезе и извори

Структура имовине, обавеза и извора је исказана у обрасцу Преглед имовине, обавеза и извора исказаних у ГКТ на дан 31.12.2017. године, коју чини: укупна имовина (305.513.794 КМ), укупне обавезе (119.602.213 КМ), укупни властити извори (275.882.810 КМ) и ванбилансана актива и ванбилансна пасива (5.747.014 КМ).

6.2.1. Имовина

Укупна имовина Фонда (нефинансијска имовина и финансијска имовина и разграничења) исказана је у износу од 320.407.092 КМ бруто вриједности, 14.893.297 КМ исправке вриједности и 305.513.794 КМ нето вриједности.

6.2.1.1. Нефинансијака имовина у сталним средствима

Нефинансијска имовина у сталним средствима је исказана у износу 28.678.312 КМ бруто вриједности, 9.501.860 КМ исправке вриједности и 19.176.452 КМ нето вриједности, а односи се на: произведену сталну имовину (18.556.340 КМ), непроизведену сталну имовину (611.181 КМ) и драгоцености (8.931 КМ). Повећање вриједности нефинансијске имовине у сталним средствима извршено је по основу: нових улагања у износу од 347.608 КМ (зграде и објекти 71.094 КМ, постројења и опрема 111.778 КМ и нематеријална произведена имовина 164.736 КМ) и донација у износу од 48.960 КМ, а смањење по основу: обрачунатих трошкова амортизације (718.654 КМ), обезврјеђења имовине (67.505 КМ) и расходавања имовине (1.332 КМ).

На дан 31.12.2017. године у Фонду је евидентирано 115 имовинских јединица, од чега 50 са уписаним правом својине у земљишне књиге и катастар некретнина и 65 имовинских јединица гдје Фонд није уписан у јавним евиденцијама. Преглед имовине са вриједностима дат је у сљедећој табели:

Р.бр.	Опис	Површина м ²	Набавна вриједност	Исправка вриједности	Садашња вриједност
1.	Имовина укњижена у ЗК	11.190	15.230.582	3.396.036	11.834.546
2.	Неукњижена имовина у ЗК, а постоји доказ о власништву	5.550	4.582.804	1.424.351	3.158.453
3.	Неукњижена имовина у ЗК и не постоји доказ о власништву	2.775	2.234.336	823.566	1.410.770
	Укупно:	19.515	22.047.722	5.643.953	16.403.769

Фонд је, на основу документације коју посједује, предузео активности како би се извршила укњижба имовинских јединица у складу са одредбама Закона о предмјеру и катастру Републике Српске („Сужбени гласник Републике Српске”, број 06/12 и 110/16), али још увијек није извршен упис власништва/посједништва, јер се чекају термини излагања на јавни увид података о непокретностима и утврђивања права на непокретностима.

6.2.1.2. Финансијска имовина и разграничења

Финансијска имовина и разграничења (дугорочна и краткорочна финансијска имовину и разграничења) су исказана у износу од 291.728.780 КМ бруто вриједности, 5.391.438 КМ исправке вриједности и 286.337.342 КМ нето вриједности.

Дугорочна финансијска имовина и разграничења су исказана у износу од 283.450.731 бруто вриједности, 1.724.769 КМ исправке вриједности и 281.725.962 КМ нето вриједности, а чине је: дугорочни пласмани (нето вриједности 280.119.310 КМ) и дугорочна потраживања (нето вриједности 1.606.652 КМ). Дугорочне пласмане чине: акције и учешћа у капиталу и дугорочни зајмови.

Акције и учешћа у капиталу су исказани у износу од 279.938.969 КМ нето вриједности, а односе се на акције које је Фонд стекао на име: учешћа у оснивачком капиталу акционарских друштава (279.370.410 КМ) и конверзије пореског дуга у акције по основу одлука Владе Републике Српске (568.559 КМ). Акције су регистроване у Централном регистру хартија од вриједности а. д. Бања Лука. Управни одбор Фонда је донио Политику управљања финансијском имовином, којом је дефинисао да се акције стечене по основу члана 13. и 16. Закона о приватизацији државног капитала преносе најмање једном годишње на ПРЕФ по фер вриједности. Процјену фер вриједности врши Друштво за

управљање ПРЕФ-ом, а у складу са Уредбом о методологији за утврђивање нето вриједности имовине Акцијског фонда Републике Српске и Фонда за реституцију Републике Српске. Процјена фер вриједности се врши на дан билансирања и на дан преноса финансијске имовине на ПРЕФ.

За акције и учешће у капиталу које је Фонд стекао по основу учешћа у оснивачком капиталу и које су исказане у износу од 279.370.410.КМ (ПРЕФ 278.608.986 КМ, Поште Српске 661.424 КМ и Друштво за управљање ПРЕФ-ом 100.000 КМ) било је промјена у 2017. години у односу на 2016. годину. Оснивачки улог у ПРЕФ је повећан 25.04.2017. године по основу нових улога оснивача, четвртог емисијом акција, којом је повећан улог у ПРЕФ за 166.765 КМ по фер вриједности и то за: акције „Фамос“ а.д. Источно Сарајево (1 КМ), „Нова Борја“ а.д. Теслић (144.445 КМ) и ДИ „Нова Романија“ а.д. Соколац (22.319 КМ).

На основу одлука Владе Републике Српске акције су стечене конверзијом пореског дуга у акције и исте су на дан 31.12.2017. године исказане у износу 568.559 КМ (номинална вриједност акција 2.058.842 КМ и исправка вриједности 1.490.283 КМ). Номинална вриједност акција Фонда је 1,00 КМ по акцији. Са наведеним акцијама се не тргује на берзи и у складу са наведеном политиком и уредбом исте су вредноване по фер вриједности (процјену је вршило Друштва за управљање ПРЕФ-ом) и у 2017. години расходи од усклађивања вриједности финансијске имовине су исказани у износу од 484.829 КМ. Процијењена фер вриједност се односи на акције код:

- ПД „Семберија“ а. д. Бијељина у износу од 416.401 КМ (номинална вриједност акција је 1.388.257 КМ и исправка вриједности 971.856 КМ),
- „Дрвна индустрије Власеница“ а. д. Власеница у износу од 152.158 КМ (номинална вриједност акција је 670.585 КМ и исправка вриједности 518.427 КМ).

Дугорочни зајмови су исказани у износу од 180.341 КМ, а односе се на стамбене кредите дате радницима и пензионерима у периоду до 2001. године на рок отплате до 20 година и каматну стопу од 1%. У току 2017. године наплаћени су кредити у износу од 44.595 КМ и исказани на примицима од наплате стамбених зајмова датих радницима. На позицији дугорочних зајмова датих радницима и пензионерима који доспијевају на наплату до годину исказан је износ од 44.055 КМ.

Дугорочна потраживања су исказана у износу од 1.606.652 КМ нето вриједности (активни регресни поступци 1.220.680 КМ и пасивни регресни поступци 385.972 КМ), а односе се на потраживања по основу регресних поступака (преплате пензија), односно на више исплаћени износ пензија које је Фонд исплатио лицима на коју или нису имали право по Закону о пензијском и инвалидском осигурању Републике Српске или је износ који им припада требао бити мањи.

Чланом 161. Закона о ПИО је прописано да лице коме је на терет Фонда извршена исплата, на коју по наведеном закону није имало право, обавезно је да Фонду врати тако примљени износ, а чланом 162. став (1) и (2) истог закона је прописано да се за наведено доноси рјешење о утврђивању преплаћеног износа. Када се утврди постојање преплате, Фонд доноси рјешење у којем утврђује преплаћени износ, услове враћања, рок отплате, те доноси отплатни план (уколико се одобри одгођено плаћање на рате). У складу са донесеним рјешењима потраживања су евидентирана и класификована на активне кориснике (који примају пензију од Фонда) и пасивне кориснике (који не примају пензију од Фонда), а по року доспјећа на дугорочна и краткорочна потраживања.

Разлози због којих је на противправан начин остварено право из пензијског и инвалидског осигурања су били најчешће због: непријављивања промјена које утичу на коришћење права на пензију (престанак редовног школовања, смрт корисника, престанак права на породичну пензију, остварено право код другог носиоца осигурања, остварено право на пензију по другом основу и слично); замијењеног привременог рјешења, извршеног новог прерачуна пензије и утврђеног мањег износа од оног који је исплаћиван; исплаћене пензије по два основа; преплаћене сразмјерне и дјелјиве пензије и слично. У 2017. години донесено је 1.054 рјешења о утврђивању преплаћеног износа пензије у износу од 1.196.963 КМ и на основу донесених коначних рјешења евидентирана су дугорочна потраживања у износу од 1.168.760 КМ (пасивни корисници 564.675 КМ и активни корисници 604.085) и краткорочна потраживања у износу од 28.203 КМ. У поступку доношења је још 339 рјешења у вези са регресним поступцима, која нису постала коначна.

Имајући у виду ризик наплате потраживања од регресних дужника, а поготово пасивних регресних дужника, на састанцима колегијума директора Фонда у ширем саставу у 2017. години редовно су разматране информације о разлозима настанка преплаћених пензија и донесени су закључци по којима су задужени помоћници директора и руководиоци филијала, у чијој надлежности долази до појаве настанка преплата пензија, да предузму све неопходне мјере, како би се елиминисали сви узроци настанка преплата субјективне природе, а објективни фактори свели на минимум.

Комисија за попис имовине по филијалама је на дан 31.12.2017. године извршила процјену наплативости осталих дугорочних потраживања и на основу те процјене извршено је евидентирање на терет расхода од усклађивања вриједности дугорочних потраживања и у корист корекције осталих дугорочних потраживања у земљи у износу од 234.486 КМ.

Краткорочна финансијска имовина и разграничења су исказана у износу од 8.278.049 КМ бруто вриједности, 3.666.669 КМ исправке вриједности и 4.611.380 КМ нето вриједности, а чине је: краткорочни пласмани (нето вриједности 44.055 КМ), краткорочна потраживања (нето вриједности 890.958 КМ), краткорочна разграничења (нето вриједности 47.252 КМ) и краткорочна финансијска имовина и разграничења из трансакција између или унутар јединица власти (нето вриједности 3.629.115 КМ).

Краткорочни пласмани се односе на дугорочне зајмове који доспијевају на наплату до годину дана, што је образложено уз позицију дугорочних пласмана.

Краткорочна потраживања су исказана у износу од 890.958 КМ нето вриједности, а чине их углавном потраживања по основу: продаје и извршених услуга (35.594 КМ) и остала краткорочна потраживања - регресни поступци (853.821 КМ). Остала краткорочна потраживања су највећим дијелом настала по основу: регресних поступака (активни регресни поступци 375.201 КМ и пасивни регресни поступци 223.949 КМ) и одштетних захтјева по споразумима са иностраним носиоцима пензијског осигурања (237.281 КМ). Сумњива и спорна потраживања су исказана углавном по основу: регресних поступака (2.102.102 КМ); одштетних захтјева (513.003 КМ) и осталих потраживања (637.215 КМ).

Комисија за попис имовине по филијалама је на дан 31.12.2017. године извршила процјену наплативости осталих краткорочних потраживања и на основу те процјене извршено је евидентирање на терет расхода од усклађивања вриједности осталих

краткорочних потраживања и у корист корекције осталих краткорочних потраживања у земљи у износу од 148.281 КМ.

Влада Републике Српске је 26.04.2017. године дала сагласност на коначан отпис ненаплативих потраживања по основу регресних поступка у износу од 92.153 КМ. Комисија за попис имовине и обавеза на дан 31.12.2017. године је дала приједлог да управни одбор Фонда у складу са својим надлежностима да сагласност за подношење приједлога Влади Републике Српске за отпис спорних потраживања у износу од 131.020 КМ.

Остала краткорочна разграничења су исказана у износу од 47.252 КМ, а односе се на разграничења по основу неизмирених обавеза за накнаде плата за вријеме: родитељског одсуства и боловања која се рефундирају од фондова обавезног социјалног осигурања.

Краткорочна финансијска имовина и разграничења из трансакција између или унутар јединица власти је исказана у износу од 3.629.115 КМ нето вриједности, а чини је: краткорочна финансијска имовина и разграничења из трансакција са другим јединицама власти у износу од 666.776 КМ и краткорочна финансијска имовина и разграничења из трансакција унутар исте јединице власти у износу од 2.962.339 КМ.

Краткорочна финансијска имовина и разграничења из трансакција са другим јединицама власти односе се на: потраживања од јединица локалне самоуправе и фондова обавезног социјалног осигурања по записницима Пореске управе Републике Српске по основу погрешних уплата у износу од 741.828 КМ бруто вриједности, 290.230 КМ исправке вриједности и 451.598 КМ нето вриједности и потраживања по основу рефундација за накнаду плата 290.053 КМ бруто вриједности, 74.875 КМ исправке вриједности и 215.178 КМ нето вриједности.

Краткорочна финансијска имовина и разграничења из трансакција унутар исте јединице власти је исказана на основу одлука Владе Републике Српске на име Програма социјалног збрињавања радника који су процесом приватизације, стечаја и ликвидације предузећа остали без запослења или су испунили услов за старосну пензију. Шире објашњење је наведено у тачки 6.1.1. извјештаја.

6.2.2. Обавезе

У Прегледу имовине, обавеза и извора исказаних у ГКТ на дан 31.12.2017. године исказане су обавезе и разграничења у износу од 119.602.213 КМ, а чине их: дугорочне обавезе и разграничења и краткорочне обавезе и разграничења.

6.2.2.1. Дугорочне обавезе и разграничења

Дугорочне обавезе и разграничења су исказане у износу од 47.787 КМ, а односе се на: дугорочна резервисања и разграничења (26.385 КМ) и дугорочна разграничења по основу стамбених кредита датих радницима и пензионерима (21.402 КМ).

Фонд је у 2018. години извршио корекцију дугорочних резервисања и разграничења у износу од 26.385 КМ у складу са Инструкцијом о допуни Инструкције о књиговодственом евидентирању корекција по почетном стању на дан 01.01.2017. године у главним књигама трезора Републике, општина и градова и главним књигама буџетских корисника и фондова који нису у систему трезорског пословања.

6.2.2.2. Краткорочне обавезе и разграничења

Краткорочне обавезе и разграничења су исказане у износу од 119.554.426 КМ, а чине их обавезе за: лична примања запослених (1.132.152 КМ); обавезе из пословања (3.064.835 КМ); субвенције, грантове и дознаке на име социјалне заштите (106.038.771 КМ); краткорочна резервисања и разграничења (2.040.259 КМ); остале краткорочне обавезе (5.043.452 КМ) и разграничења из трансакција између или унутар јединице власти (2.234.957 КМ). До истека рока за израду и достављање годишњих финансијских извјештаја плаћене су у износу од 87.502.476 КМ и то обавезе: за субвенције, грантове и дознаке на име социјалне заштите (84.970.440 КМ); за лична примања (1.132.152 КМ) и остале обавезе из пословања (1.399.884 КМ).

Обавезе за лична примања запослених чине обавезе за: бруто плате запослених (1.067.159 КМ) и бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених (64.993 КМ). Неисплаћене су обавезе за децембар 2017. године.

Обавезе из пословања чине: обавезе у земљи (3.037.813 КМ) и иностранству (27.022 КМ). Најзначајније обавезе се односе на обавезе за: набавку роба и услуга (1.033.258 КМ), набавку сталне имовине (270.402 КМ), доприносе за здравствено осигурање пензионера (768.674 КМ), расходе по рјешењима Пореске управе Републике Српске (590.372 КМ) и друге обавезе.

Обавезе за субвенције, грантове и дознаке на име социјалне заштите су исказане у износу од 106.038.771 КМ, односе се на обавезе за дознаке на име социјалне заштите које исплаћују институције обавезног социјалног осигурања, чине их обавезе за: нето пензије у износу од 102.933.963 КМ (нето пензије за децембар 2017. године од 81.189.242 КМ и одштетни захтјеви од 21.744.721 КМ), обуставе на пензије у износу од 2.682.535 КМ и обуставе за чланарине у износу од 422.273 КМ. Обавезе по одштетним захтјевима односе се на обрачунате пензије иностраним носиоцима осигурања у складу са међународним споразумима о социјалном осигурању (обавезе су из ранијих година од 20.614.824 КМ и 1.129.897 КМ из 2017. године).

Краткорочна резервисања и разграничења се односе на резервисане обавезе за: тужбу Фонда против ПИО/МИО ФБиХ (1.669.022 КМ), остале трошкове спора (55.077 КМ), камате по судским рјешењима (93.011 КМ) и трошкове главнице (191.771 КМ). Првобитни расходи резервисања по основу обавеза су исказани у 2013. години, а накнадне измјене првобитног износа су биле на дан 31.12.2014 и 2015. године. Приликом планирања буџета за 2017. годину планирани су расходи по судским рјешењима у износу од 1.925.000 КМ, а исказани су у износу од 136.669 КМ. Извршење расхода по судским рјешењима се не односи на исказана резервисања.

Исказана краткорочна резервисања и разграничења не одражавају будуће догађаје који могу утицати на износ неопходан за измирење неке обавезе и за сва исказана резервисања не постоји довољно објективних доказа да ће се ти догађаји и десити, како је дефинисано МРС ЈС 19 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина (параграф 58), јер су иста у најзначајнијем износу исказана 2013. године. До 31.12.2017. године се нису десили наведени догађаји, а није ни укинута резервисање, како је дефинисано чланом 84. став (3) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. Фонд није за сва наведена резервисања дао сажет опис природе обавеза и очекивани временски рок свих очекиваних одлива или назнаку

неизвјесности у вези са износом или роком тих одлива како је дефинисано МРС ЈС 19 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина (параграф 98).

Препоручујемо директору Фонда да обезбиједи да се резервисања обавеза врше у складу са чланом 84. став (3) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и МРС ЈС 19 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина (параграфи 58 и 98).

Остале краткорочне обавезе од 5.043.452 КМ се односе на обавезе за обрачунате пензије из ранијих година иностраним носиоцима осигурања у складу са међународним споразумима о социјалном осигурању.

Краткорочне обавезе и разграничења из трансакција између или унутар јединица власти се односе на краткорочне обавезе и разграничења из трансакција са другим јединицама власти (493.826 КМ) и краткорочне обавезе и разграничења из трансакција унутар исте јединице власти (1.741.131 КМ).

Краткорочне обавезе и разграничења из трансакција са другим јединицама власти се односе на обавезе према општинама и фондovima по записницима Пореске управе Републике Српске о обрачуну и поравнању више и погрешно уплаћених јавних прихода.

Краткорочне обавезе и разграничења из трансакција унутар исте јединице власти се односе на обавезе по основу уплаћених средстава из стечајне масе у износу 1.741.131 КМ, у складу са Основама програма социјалног збрињавања радника који ће процесом приватизације, стечаја и ликвидације предузећа остати без запослења у Републици Српској (тачка 7.4.). Почетно стање ових обавеза је исказано у износу од 247.041 КМ, а у току 2017. године евидентирана је обавеза у износу од 1.494.089 КМ. Обавеза је измирена 16.04.2018. године.

6.2.3. Извори и промјене на нето имовини

Властити извори су исказани у износу од 275.882.809 КМ по основу трајних извора средстава, које чини имовина која не подлијеже амортизацији (620.113 КМ) и учешће Фонда у акцијама по основу оснивачког капитала ПРЕФ-а и Друштва за управљање ПРЕФ-ом (275.262.697 КМ).

Исказано стање властитих извора на билансни датум није у складу са одредбама члана 86. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике, односно члана 86. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике који се односе на формирање трајних извора код буџетских корисника.

Министарство финансија Републике Српске је 12.04.2018. године извршило корекцију почетног стања за 2018. годину на позицији властитих извора средстава код Фонда, преносом укупног износа од 275.882.809 КМ на општи организациони код Републике.

6.3. Ванбилансна евиденција

На дан 31.12.2017. године вриједност ванбилансне активе и ванбилансне пасиве Фонда исказана је у износу од 5.747.014 КМ по основу: неоткупљених станова набављених у периоду до 2001. године који су у процедури откупа; примљених мјеница за обезбјеђења од ризика реализације уговорених услуга на име исплате пензија путем текућих рачуна; примљених мјеница и банкарских гаранција за обезбјеђење од ризика реализације уговора о набавкама роба и услуга и друго.

6.4. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

У Напоменама уз финансијске извјештаје објављено је да се на дан 31.12.2017. године против Фонда воде 282 спора процијењене вриједности од 1.703.894 КМ (за накнаду штете, по тужбама пензионера, радни и остали спорови), од чега је 191 спор у вриједности од 534.086 КМ, на основу тужби пензионера. По процјени одговорних из Фонда ови спорови неће проузроковати материјално значајне штете по Фонд. Највећи спорови по износу се односе на сљедеће:

- Поштанска штедионица а.д. Бања Лука, вриједност спора по тужби 2.142.717 КМ, ради накнаде штете због једностраног раскида уговора о исплати пензија. Извршење пресуде проведено је у првом кварталу 2011. године, а на одбијену другостепену пресуду, поднесена је ревизија Вишем привредном суду у Бања Луци. Пресудом Врховног суда у Бања Луци ревизија је усвојена (дјелимично) и првостепена пресуда је преиначена и умјесто износа од 1.867.624 КМ досуђује се износ од 470.257 КМ на име накнаде штете због једностраног раскида уговора. Парнични поступак пред редовним судовима је правоснажно окончан. Тужилац је поднио апелацију Уставном суду БиХ, која је одбачена као недопуштена. Фонд је доставио двије опомене за поврат исплаћених средстава по пресуди, од чега је једна достављена у 2017. години (посљедња опомена пред тужбу). Окончање поступка се очекује у 2019. години.
- Удружење малих акционара а.д. „Требиње превоз“ Требиње, вриједност спора по тужби је 500.000 КМ, на име накнаде материјалне штете због умањења имовине предузећа. Покренут је стечајни поступак над имовином а.д. „Требиње превоз“ Требиње. Окончање поступка се очекује у 2019. години.

Фонд се појављује као тужилац у 71 предмету (привредни спорови, спорови за накнаду штете и остали спорови) од којих се највећи по износу односи на тужбе поднесене против:

- БиХ, Федерације БиХ, Федералног Завода ПИО/МИО ради накнаде штете у износу од 545.000.000 КМ. Очекивани трошкови поступка према захтјеву Правобранилаштва БиХ и Федерације БиХ износе 1.680.022 КМ и 11.000 КМ за судске таксе. На припремном рочишту донесено је рјешење о прекиду поступка. По процјени, у току 2018. године је могуће одбацивање тужбе из формалних разлога и исплата трошкова поступка и
- ГП „Рад“ а. д. Бијељина, износ по тужби 300.790 КМ, ради спора око два путничка лифта у стамбено пословном објекту у улици Његошева 28, занатских радова и продаје станова. Захтјев Фонда је усвојен дјелимично пресудом од 06.07.2005. године, на коју су обје стране уложиле жалбе, па је предмет враћен на поновни поступак. Над предузећем „Рад“ а. д. је покренут стечај, поднесена пријава потраживања, упућен захтјев привременом стечајном управнику за обезбјеђење потраживања на имовини туженог прије одржаног рочишта у предстечајном поступку. Због стечаја у овом предмету је одређен прекид поступка.

6.5. Напомене/образложења уз финансијске извјештаје

Фонд је саставио Напомене уз финансијске извјештаје за 2017. годину, али исте дијелом не задовољавају захтјеве из важеће регулативе, јер нису у потпуности објављене информације захтијеване: чланом 46. став (5) Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника (нису образложени узроци и значајне разлике: за дио планираних и исказаних позиција расхода и планираних и

исказаних расхода у односу на претходну годину), те образложења везана за резервисања обавеза и објављивања грешака из претходног периода, што је наведено у тачкама 6. и 6.2.2.2. извјештаја. У току ревизије наведени недостаци су отклоњени.

Ревизијски тим

Станојка Вучетић, с. р.

Др Бојан Ђурић, с. р.